

י"ז טבת ה'תשע"ד 20.12.13

מגזין מס' 259

שבת פרשת שמות

קשר-שבועי מאת הרב יאיר קלב

הפתיח הלבוי

חובת כל יהודי - חינוך ילדיו והכוונתם

סח הרבי הריי"ק: הכרזת אבי אדוני מורי ו"רבי [הרש"ב] באחת ההתוועדויות: כשם שהנחת תפילין בכל יום היא מצוה מדאורייתא על כל יהודי, מבלי הבדל אם הוא גדול בתורה, או איש פשוט - כך חוב גמור על כל יהודי להקדיש כחצי שעה מחשבה בכל יום אודות חנוך בניו, ולעשות ככל שבכוחו, ויותר מכפי כוחותיו, לדאוג ולפעול על בניו שילכו בדרך שבה מדריכים אותם.

(מעובד על פי ה'יום יום' כ"ב טבת)

לוח שיסורים

לא רק קביעות בזמן אלא גם קביעות בנפש... (אדמו"ר הזקן) - היינו שיש לקבוע עתים ללימוד התורה, ליצור 'דופק לימודי' קבוע, ביום ובשעה, עד אשר יגלה האדם כי, לאמיתו של דבר, התורה היא לחם חוקו ומזון הנפש.

יום	עיר	כתובת	שעה	הערות	איש קשר
חמישי ט"ז טבת 19/12/13	ירושלים	'שמיא' נחלאות, רח' עזרא רפאל 25 (ליד אגריפס)	20:30	שיעור שבועי	ברלה קרומבי 054-9-457-145
ראשון י"ט טבת 22/12/13	קרית אונו	בית הכנסת חב"ד רח' יהואש 10	20:00	שיעור שבועי	חיליק 054-6-924-770
שני כ" טבת 23/12/13	באר שבע	בית הכנסת על שם קדושי אשוויץ רח' אברהם אבינו 2	20:30	אחת לשבועיים	אריאל רוזנטל 054-472-49-06
שלישי כ"א טבת 24/12/13	תל אביב	'ממעל ממש' רח' המלך ג'ורג' 15	20:30	שיעור שבועי	חנוך וינר 054-770-88-57
רביעי כ"ב טבת 25/12/13	זכרון יעקב	אולם תכלית (מתנ"ס זכרון) דרך אהרן 4	20:30	אחת לשבועיים	שלומי 054-2-163-648
רביעי כ"ט טבת 1/1/14	פתח תקוה	רח' פינחס חגין 7 כפר גנים (מאחורי קניון גנים)	21:30	אחת לשבועיים	סיגל 050-6-255-376 רצוי sms

לחיות עם הזמן... (אדמו"ר הזקן) - היינו שבכל זמן וזמן מתרחשת פתיחת שער רוחני, דרכו יורדים לעולם הזה אור ושפע מיוחדים, אשר יש להכין כלים כדי לקלוט 'גשמי ברכה' אלה ולתרגמם למעשים עד אשר תואר, באופן ממש, סביבתנו המיידית בגוון המסוים של נתינת הכח הטמונה באותו זמן.

כ' טבת – הילולת הרמב"ם

רבי משה בן מימון, תלמיד חכם, פוסק הלכה, רופא, פילוסוף ומנהיג ציבורי, ידוע בעולם היהודי בראשי התיבות של שמו הרמב"ם. שמו מוכר ונערץ גם בקרב הגויים, שם הוא קיבל את הכינוי "מימונידס". על קברו של הרמב"ם נחרת המשפט: "ממשה (רבינו) עד משה (בן מימון), לא קם כמשה." רחובות, בתי ספר ומרכזים רפואיים רבים נקראים על שם הרמב"ם ועד לעצם היום זה הוגים בתורתו המונים, יהודים ולא יהודים כאחד.

ויבואן יהלומים מהודו. התמיכה הפיננסית סייעה לרמב"ם להקדיש את זמנו ללימוד תורה ולחבר חיבור מקיף על המשנה.

אך התקופה השלווה בחייו של הרמב"ם לא ארכה זמן רב. תוך שנתיים בלבד נפטרו אביו, אשתו ושנים מבניו. כמה שנים לאחר מכן טבע האח דוד בעת שעשה את דרכו בספינה להודו.

ללא תמיכת אחיו, נאלץ הרמב"ם לחפש אחר מקור פרנסה. הוא החל לעסוק במקצוע הרפואה ומהמשכורת הצנועה פירנס גם את משפחת אחיו.

בשנות החמישים לחייו התמנה הרמב"ם כרופא האישי של המשנה למלך ומאוחר יותר כרופאו של המלך צלאח א-דין עצמו. המינוי נתן לו יציבות כלכלית, דבר שאיפשר לו להקדיש את זמנו הפנוי ללימוד התורה ולחיבוריו.

רבי משה בן מימון נפטר בכ' טבת בשנת ד'תתקסח לבריאה (1204 לספירה). בן 69 היה במותו ונקבר בעיר טבריה. הוא הותיר אחריו בן יחיד – אברהם, שלמד תורה מפי אביו ומאוחר יותר חיבר ספרים בזכות עצמו.

מתולדותיו

הרמב"ם נולד בעיר קורדובה שבספרד לפני 873 שנה, בערב פסח ד'תתצה (1135 לספירה). אביו מימון, בן אחר בן לדוד המלך, היה דיין בבית הדין המקומי. אמו נפטרה בצעירותו, ויש האומרים שאחיו נולדו לאחר שאביו נישא בשנית.

לאחר שקבוצה מוסלמית קיצונית השתלטה על קורדובה ופורעים החלו להשתולל בעיר, לתקוף יהודים ולשרוף בתי כנסיות, החליטה משפחתו של הרמב"ם לברוח מן העיר.

הם נדדו ממקום למקום כשהם מחפשים עיר מתאימה להתיישב בה. כשלא מצאו מקלט בעיר בספרד, היגר מימון יחד עם משה ודוד בניו אל העיר פס שבמרוקו, שם התגורר במשך חמש שנים. בשנת ד'תתקכה (1165 לספירה) ביקר הרמב"ם בארץ ישראל ולאחר מכן היגר לאלכסנדריה שבמצרים. מאוחר יותר הוא עבר לעיר פוסטאט, מה שלימים הפך להיות העיר העתיקה של קהיר, שם התגורר עד לפטירתו.

במצרים נתמך הרמב"ם על ידי אחיו דוד, שהיה סוחר

חיבוריו ולימודיו

בצעירותו שלח אותו אביו ללמוד אצל רבי יוסף אבן מיגאש בעיר אליסנה שבספרד. מאוחר יותר התייחס אליו רבי משה כאל רבו המובהק.

אחד מחיבוריו הראשונים של הרמב"ם היה חיבור על המשנה, שהשלמתו ערכה כ-10 שנים. מטרת החיבור (שכיום קיבל את השם "פירוש המשניות להרמב"ם") היתה להקל על לימוד המשנה עבור אלו שלא היו בקיאים בלשון הקודש. מסיבה זו חיבור זה נכתב בערבית.

חיבור נוסף שכתב הרמב"ם בערבית היה ספר המצוות. ספר זה מכיל רשימה מדויקת של 248 מצוות ה'עשה' ו-365 מצוות ה'לא תעשה' שניתנו בתורה. ספר המצוות תורגם כמה פעמים ללשון הקודש – הפעם הראשונה נעשתה כבר בחייו.

הרמב"ם גם חיבר ספר פילוסופי מעמיק בשם 'מורה נבוכים', ספר המספק מענה לשאלות פילוסופיות שניצבו בפני בני דורו; כתב מכתבים רבים בהם השיב לשואליו ועודד קהילות רבות. בין תשובות אלו מפורסמות "איגרת השמד", "איגרת תימן" ו"איגרת תחיית המתים". במסגרת עבודתו כרופא הוא גם כתב חיבורים רפואיים רבים.

משנה תורה – היד החזקה

אין ספק כי גולת הכותרת של חיבוריו של רבי משה היא הספר 'משנה תורה' – 'היד החזקה', יצירת ענק הלכתית בת ארבעה עשרה (י"ד) כרכים, ספר הלכות עבור כל היבט, ענין ופרט מחיי היהודי.

חיבורו של הרמב"ם היה הראשון מסוגו – ולמעשה גם האחרון מסוגו, שכן איש לאחריו לא ערך חיבור בסדר גודל שכזה. הוא ליקט בחיבורו את כל המצוות וההלכות בצורה מסודרת המאפשרת לאדם לדעת כיצד

לנהוג בכל תחום מתחומי החיים ללא תלות בלימוד מקדים של התלמוד.

הרמב"ם עצמו הגדיר זאת כך: "קראתי שם חיבור זה משנה תורה לפי שאדם קורא תורה שבכתב תחילה, ואחר כך קורא בזה, ויודע ממנו תורה שבעל פה כולה ואינו צריך לקרות ספר אחר ביניהם."

גם קודם להופעת 'משנה תורה' פורסמו חיבורים הלכתיים שונים. אך חיבורים אלו נערכו לפי סדר מסכתות התלמוד, דבר שהצריך עיון רב ובקיאיות בתלמוד כדי להתמצא בהם. כך, למשל, היה על אדם שביקש לדעת כיצד לנהוג בשבת לעיין במסכתות רבות כדי למצוא את כל פסקי ההלכה הנוגעים ומתאימים להנהגה בפועל.

רבי משה ערך את ספרו במבנה אינציקלופדי, כשההלכות מופיעות לפי ענינים ונושאים.

יחודיות נוספת של הספר היא העובדה שספרו של הרמב"ם הוא היחיד הכולל את ההלכות הנובעות מכל 613 המצוות לצד רעיונות בסיסיים של האמונה היהודית. חיבורים הלכתיים שקדמו לו או אלו שהודפסו לאחר מכן מתייחסים רק להלכות הנוגעות ומתאימות לתקופת פרסומם (בהשמיטם דינים הקשורים לבית המקדש, ימות המשיח ועוד); אך, כאמור, רבי משה כלל בספרו את כל ההלכות המסתעפות מ-613 המצוות שניתנו למשה בסיני, לצד המצוות והתקנות שתיקנו חכמינו זכרונם לברכה.

דגש מיוחד שם הרמב"ם על כתיבת הספר בשפה ברורה ומובנת. ובלשונו של הרמב"ם בהקדמתו: "בלשון ברורה ודרך קצרה... עד שיהיו כל הדינים גלויין לקטן ולגדול בדין כל מצוה ומצוה, ובדין כל הדברים שתיקנו חכמים ונביאים."

בשנים שחלפו מאז הופיע ה'משנה תורה' בפעם

1. שלושה פרקים ליום מתוך ספרו 'היד החזקה' כך שמסיימים את כל הסדרה בשנה אחת.
2. פרק אחד ליום מתוך ספרו 'היד החזקה' כך שמסיימים את כל הסדרה בשלוש שנים.
3. לימוד קצר יותר של מצוה או שניים ליום 'מספר המצוות'.

הצעה זו שהתקבלה בהתלהבות על ידי עשרות אלפים ברחבי העולם, הביאה להפצת תורתו של הרמב"ם במימדים רחבים ובקרב קהלים בארץ ובעולם שהיתה זו להם ההזדמנות בפעם הראשונה לערוך היכרות אישית עם הספר. כיום יהודים מכל גוונים הקשת משתתפים בלימוד הרמב"ם היומי ועורכים חגיגות לסיום המחזור השנתי ברוב פאר והדר.

(מעובד מתוך האתר: www.he.chabad.org)

הראשונה נכתבו מאות פרשנויות לדבריו. הפרשנויות מתייחסות גם לפרטים צדדיים או מופשטים לכאורה – מדוע הציב הרמב"ם הלכה זו ראשונה והלכה אחרת לאחריה; מדוע השתמש בפסוק זה כראיה לדבריו ולא בפסוק אחר ועוד. ישנם הטוענים שכמות החיבורים והפרשנויות שנכתבה על דברי הרמב"ם זהה לזו שנכתבה על התלמוד.

מסלול לימוד יומי בתורתו של הרמב"ם

באביב תשד"מ – 1984, הציע הרבי מליובאוויטש נשיא דורנו רעיון חדשני ללימוד יומי בתורת הרמב"ם עבור כל יהודי, גברים, נשים וטף. לימוד זה, אמר, יאחד יהודים בכל רחבי תבל, בזמן אמת, בלימוד המנחיל ידיעת (ועל כל פנים היכרות עם) כל חלקי התורה בהיבט ההלכתי.

הרבי הציע תכנית לימוד בת שלושה מסלולים:

התחדשנו!
 בואו לבקר
 באתר המשודרג
www.tanyaor.com

הסיפור השבועי

הרבי של הרבי

רצונו של הכפרי להצטרף אליו שימח מאוד את ה'מלמד', מפני שהוא עצמו היה עני מכדי לשכור סוס ועגלה, וכבר התכוון לצעוד ברגל אל חצר הרבי. כעת, ידע, יזכה להגיע אל הרבי בעגלת הכפרי הרתומה לשני סוסים. ואמנם כך היה. הדרך עברה עליהם במהירות ובנוחות. גם צידה לדרך לא חסרה להם, בזכות הצטרפותו של הכפרי לנסיעה.

בהגיעם לחצר הרבי ראה הכפרי כי רבים לוחצים בחום את ידו של ה'מלמד' ומתעניינים בשלומו, בעוד הוא עצמו, בהיותו דמות בלתי מוכרת בחצר, זכה להתעניינות מועטה. בעקבות זאת חש הכפרי עלבון ומרירות.

לאחר שהתגבר על רגשותיו החליט הכפרי לעקוב אחר מעשי החסידים ולנהוג כמותם. יום אחד ראה כי החסידים נעמדים בפתח חדרו של הרבי ומתכוננים להיכנס ל'יחידות'. הוא לא ידע דבר וחצי דבר על מהותה של ה'יחידות', אך נאמן להחלטתו, עמד בין החסידים והמתין לתורו להיכנס פנימה.

הוא שיער כי החסידים מבקשים מהצדיק ברכות בעניינים החסרים להם, והחל גם כן להכין את בקשותיו מהרבי.

לאחר שעה ארוכה של המתנה נפתחה הדלת והוא מצא את עצמו פוסע פנימה. הדרת פניו של רבי שניאור זלמן ועיניו החודרות בלבלו את מחשבותיו של הכפרי ושיתקו את לשונו.

"נו?", פנה אליו הרבי. הכפרי הנבוך שתק. "נו?", דחק בו הרבי פעם נוספת. הכפרי איבד את שלוותו. "מה 'נו'!", השיב בגסות, האופיינית למי שמעולם לא קרא ולא שנה. "מה 'נו'!?", השיב לו הרבי בנחת. "ובכן, קורה שיהודי

אחד מחסידיו של רבי שניאור זלמן מלאדי היה 'מלמד' בכפר קטן. הוא לימד קריאה, קצת תורה ותפילה את ילדיו של אחד הכפריים. היהודי הזה היה איש פשוט בתכלית, ומרוב בערותו גם לא ידע להקפיד על קיום המצוות, אך רצה שילדיו יקבלו חינוך יהודי. הוא שילם ל'מלמד' שכר הוגן בעבור עבודתו, ונוסף על כך העניק לו אש"ל מלא.

הסיכום מראש היה כי המלמד נוסע לביתו פעמיים בשנה, כדי להימצא עם בני משפחתו ולמסור להם את שכר עבודתו. אך הנה באו הימים הנוראים, וה'מלמד' הפתיע את מעסיקו בבקשה חריגה – לנסוע אל רבו.

תחילה התקשה הכפרי לעכל את הבקשה. ראשית, הוא רצה שה'מלמד', שהיה היהודי יודע הספר היחיד בסביבה, יימצא בכפר בתקופת החגים וינהיג את התפילות בבית הכנסת המקומי, שבו היו נאספים היהודים הכפריים מכל האזור. שנית, הכפרי שראה ב'מלמד' תלמיד חכם ואף קרא לו 'רבי', התקשה להבין לשם מה צריך ה'רבי' שלו לנסוע לרבי אחר...

ה'מלמד', שכל ימות השנה התאמץ למצוא מסילות למוחם ולבם של ילדי הכפרי, ניסה עתה את כח ההסברה שלו על אביהם. הוא הסביר לכפרי הפשוט כי הרבי שלו אינו 'מלמד' אל"ף בי"ת לילדים, אלא ענק בתורה ואיש קדוש, שאלפים מכל קצות הארץ נוהרים אליו ומבקשים להסתופף בצילו. כך כל ימות השנה ובמיוחד בימים הנוראים.

התקשה הכפרי לרדת לסוף דעתו של ה'מלמד', אבל הסבריו ותיאוריו על הרבי הצדיק עוררו בו חשק להצטרף לנסיעה אל אותו רבי, שאפילו ה'רבי' שלו מעריך כל כך.

זלמן את הכפרי אליו שנית. "יכול אתה להאמין לדברי ה'מלמד' כי מעולם לא הזכיר את שמך באוזניי", אמר הרבי לכפרי. "הסר מלבך כל כעס עליו".

הכפרי האמין לרבי. "אם כן מניין ידע הרבי למנות בפירוט כזה את כל חטאיי?!", שאל בתמימות אמיתית. הפעם נתן רבי שניאור זלמן בכפרי מבט רחום. "וכי אמרתי שאלה העבירות שלך?! רק ציינתי באוזניך במה יכול יהודי להיכשל ועד איזו דרגה עלול הוא להידרדר".

הרבי השתתק לרגע. הכפרי בלע את רוקו ועיניו זעו מצד לצד. נראה היה כי מושג כלשהו על גדולתו של הרבי מצליח לפלס דרך אל תוכי מוחו הגס והבנתו הרדודה.

"אך מכיון שבמו פיך הודית כי נכשלת בעברות האלה", המשיך הרבי, "מוכרח אתה לעשות עליהן תשובה". קיבל הכפרי את עצת הרבי והחליט לנסות לכפר על מעשיו. הוא נשאר בחצר הרבי פרק זמן נוסף, חזר בתשובה שלמה ואט אט נפקחו מוחו ולבו לתורה ולחסידות.

(מתוך העלון השבועי **שיחת השבוע**)

כושל ונופל לשפל המדרגה. פעמים הוא נכשל בחטא זה ופעמים בחטא זה; יש שהוא נכשל בעוון פלוני וייתכן כי הלך אחר יצרו בעבירה כזאת וכזאת". בתוך כך פירט הרבי שורה של עבירות בדרגות חומרה משתנות.

דמו של הכפרי הציף את פניו. הוא לא הניח לרבי להשלים את דבריו, פנה לאחור, פתח את הדלת בתנופה והסתלק מהחדר. הוא רתח מזעם על ה'מלמד' וחיפש אחריו בכל מקום. כשמצא אותו, שפך על ראשו קיתונות של רותחין. "אינך מתבייש?! הלוא אתה אוכל כל השנה מכף ידי; איך העזת לרוץ ולספר לרבי שלך על כל חטאיי!".

ה'מלמד' ההמום התקשה לברור את מילותיו, וניסה לשכך את חמת מעסיקו. הכפרי סירב להאמין לדברי ה'מלמד' כי מעולם לא דיבר עליו עם הרבי. "לא ייתכן!", צרח עליו בזעם.

ה'מלמד' המסכן נאלץ להיכנס אל הרבי ולגולל לפניו את השתלשלות הדברים. בעקבות זאת הזמין רבי שניאור

עזרו לנו, להמשיך בעשייה!

טל' 052-5675770

עמותת "תניא - מודעות עצמית ביהדות" צריכה את העזרה שלך!

”זאת התורה אדם” (במדבר יט', ד)

כשם שבאדם ישנם גוף ונשמה, כך גם בתורת ישראל ישנם גוף התורה (פשט הכתוב-’נגלה’) ונשמת התורה (פנימיותה, סודותיה ורזיה-’נסתר’). במדור זה מובא פרוט נושאי הפרשה על פי ’נגלה’, ובמדור שלאחריו יובא ביאורה של נקודה או של מספר נקודות מן הפרשה על פי פנימיות התורה.

נקודות עיקריות בפרשת שמות

לידת מושיען של ישראל

יוכבד אשת עמרם יולדת בן, ומיד עם לידתו מואר הבית כולו באור גדול של קדושה. תחילה היא מצליחה להסתירו בביתה מפני הנוגשים המצריים. אולם לאחר שלושה חודשים נאלצת היא להוציאו בהיחבא אל היאור, שם היא מצפינה את תינוקה בתוך תיבה קטנה על פני המים. מרים, אחות התינוק עומדת מרחוק וצופה בתיבה בתקווה ובצפייה לבאות.

בת פרעה שיוצאת עם פמלייתה לרחוץ ביאור, מגלה להפתעתה את התיבה ובה התינוק הבוכה. היא מנסה להרגיע את הילד ולהאכילו, אך הדבר אינו עולה בידה. מרים הצופה בה מן הצד, מנצלת את מבוכתה ומציעה את עזרתה. הילד הוא מילדי העברים, היא אומרת, ויאות לינוק רק ממינקת עבריייה. בהסכמת בת פרעה ממהרת מרים לקרוא לאמה, ואכן התינוק נרגע ומתרצה לינוק מאמו. הנסיכה שוכרת את המינקת העבריייה לגדל עבורה את הילד עד אשר יגמל. ואכן, כאשר נגמל הילד, מובא הוא לאימוץ אל בית המלך. שם מעניקה לו בת פרעה את השם משה – על שם ”כי מן המים משיתהו”.

משה מתגלגל למדין

משה שגדל בבית המלוכה אינו יודע כל מחסור, אך בודעו את מוצאו כואב הוא את סבלם של בני עמו. דאגתו לשלומם בוערת בקרבו והוא יוצא מן הארמון לראות במה יוכל לעזור לאחיו הנאנקים תחת עול

מלך חדש שאינו יודע את יוסף

בפתיחת פרשת שמות חוזרת התורה ומונה את שמות שניים עשר השבטים ומשפחותיהם אשר ירדו מצריימה. ברדתה למצרים מונה משפחת יעקב שבעים נפש, אך בחלוף השנים מתרבים בני ישראל מאוד וממלאים את מצרים. יוסף ואחיו וכל הדור ההוא הולכים לעולמם, ולאחר מיתת פרעה משתנה טעמה של המלכות במצרים. קם מלך חדש המתכחש לפועלו העצום של יוסף למען הממלכה. המלך מתנכר לבני ישראל וחושש מהתרבותם, פן יתחברו לאויבי הממלכה. הוא פונה לבני עמו ומציע לפתוח בפעולות דיכוי כנגד בני ישראל על מנת למעטם ולמנוע ריבויים הטבעי.

המצרים מטילים גזרות על בני ישראל ומקימים מערך גובי מס, נוגשים ושוטרים המענים את העם ומעבידים אותם בפרך. אך ללא הועיל, בני ישראל מוסיפים להתרבות באורח פלא.

פרעה מצוה להביא לפניו את המיילדות העבריות, יוכבד אשת עמרם בן לוי בן יעקב ובתה מרים, המכונות שפרה ופועה. בבואן לפניו הוא מצוה אותן להרוג כל זכר הנולד לבנות ישראל. אלא שהמיילדות הצדקניות יראות את ה’ ואינן מקיימות את גזרת המלך. אזי, לנוכח המשך התרבות בני ישראל פוקד פרעה לכל בני עמו המצריים להטביע כל תינוק זכר הנולד לבני ישראל על ידי השלכתו ליאור.

ה' מתוך הסנה – "משה, משה". הוא נרתע לאחוריו ועונה "הנני".

"של נעלך מעל רגליך" – חלוץ נעליך ועמוד יחף מפאת קדושת המקום – מצוה עליו ה', וממשיך הקב"ה ואומר: נתמלאה סאת סבלם הנורא של בני ישראל והגיעה העת להוציאם ממצרים. עליך, משה, מוטלת המשימה לממש את ההבטחה האלוקית לאבות האומה ולגאול את בנייהם מעבדותם במצרים.

על טענת משה כי אינו ראוי לתפקיד, משיבו ה' כי יהיה עמו. עוד מודיעו הקב"ה כי תכלית יציאת בני ישראל ממצרים אינה אלא כדי להגיע למקום הזה, בו הוא עומד עתה, על מנת לקבל כאן בבוא העת את התורה. ה' מצוהו לבוא עם זקני ישראל אל פרעה ולצוות עליו בתוקף "שלח את עמי". אמנם, מודיעו ה' מראש, פרעה עתיד להקשיח את לבו ולסרב לשחררם. אך אל לו להתפעל מכך, באשר יפליא ה' את מכותיו בפרעה שוב ושוב, עד אשר, על כרחו, יאלץ מלך מצרים להוציא את כל עבדיו העבריים מארצו. ועוד יתירה מזו, מוסיף ה' באוזניו, בני ישראל יצאו ברכוש רב ממצרים.

מופתים ומטה – עזר לשליחות

משה חושש שמא בני ישראל וכן פרעה לא ישמעו בקולו. על כן נותן ה' בידו שני אותות אשר יוכיחו את אמיתת היותו שליח ה'. את אות המטה שהופך לנחש וחוזר ושב להיות מטה, ואת אות ידו המצטרעת תחת חיקו וחוזרת ושבה למצבה הקודם. ובאם פרעה יעמוד בסרובו נותן ה' בידו אות שלישי – כאשר ישליך משה מעט ממימי היאור אל היבשה, יהפכו הם לדם.

ושוב טוען משה ברוב צניעותו כי אינו מתאים לתפקיד בשל היותו כבד פה וכבד לשון. על כך משיבו ה' כי אהרן אחיו ישמש לו לפה, וגם המטה, מחולל האותות והניסים, יהיה לו לעזר.

העבדות. והנה בהבחינו במצרי המכה יהודי, אין הוא מהסס לרגע ונחלץ מיד לעזרת אחיו. הוא מביט סביבו לוודא כי אין איש בסביבה, ומכה את המצרי וטומנו בחול. למחרת היום נתקל משה באירוע קשה עוד יותר. הפעם המריבה היא בין אחים, שני אנשים עברים ניצים ביניהם. בצערו, פונה משה אל אחד הניצים ושואל אותו "רשע, למה תכה רעך". הלה עונה בחוצפה באומרו 'מה לך להתערב', ומוסיף ומזכיר את המצרי שהרג משה ביום הקודם. השמועה מתגלגלת ומגיעה גם לאוזני פרעה שמבקש להורגו. משה בורח מפני פרעה ומגיע למדין. במדין, ליד באר המים, פוגש משה את בנות רעואל, הוא יתרו כהן מדין, אשר באו להשקות את צאן אביהן. בראותו את התנכלות הרועים אליהן, ממחר משה להושיען. יתרו מתרשם מגבורתו ואצילות רוחו של האיש המצרי ומזמינו בכבוד גדול לביתו, ואף משיא לו לאשה את ציפורה בתו הבכורה. למשה ולציפורה נולד בנם בכורם גרשום.

זעקת בני ישראל עולה השמימה

התורה מספרת אודות שעבודם המחמיר והולך של בני ישראל במצרים... זעקתם עולה השמימה. הקב"ה שומע את נאקת בניו, ומתעורר לפניו זכרון בריתו עם האבות. משה נבחר להיות מושיען של ישראל.

שליחות הגאולה מוטלת על משה

עתה מגיעה שעת הטלת שליחות גאולת בני ישראל על כתפי משה. משה עוסק ברעיית צאן יתרו חותנו. כרועה נאמן אין הוא חוסך כל מאמץ ויוצא למסעות מרוחקים, בחיפושיו אחר מרעה ראוי ומתאים לכל גדי וגדי בעדר. יום אחד, באחד ממסעותיו, בהגיעו למרגלות הר חורב, הוא הר סיני, נגלה אליו מחזה מדהים. הוא רואה לנגד עיניו כיצד צמח קטן, שיח סנה, בוער באש מבלי שיאוכל. כשהוא מתקרב לחזות בתופעה הפלאית, קורא אליו לפתע

היציאה לשליחות

עליו לאפשר לבני ישראל לצאת אל המדבר לשלושת ימי זבח לאלוקיהם. המלך מסרב בתוקף באומרו כי אינו מכיר בה', וכדי להוכיח את נחישותו להדוף כל נסיון התקוממות, מכביד הוא מעתה את ידו על בני ישראל. פרעה מצוה על נוגשי העברים לחדול מלספק חומרי גלם לעבדיו. מעתה, על פי צו המלך, יקושו העבדים העבריים בעצמם את הקש המשמש לייצור הלבנים, וזאת מבלי להפחית את מכסת כמות הלבנים שעליהם לייצר.

נוגשי המלך מכבידים עתה את ידם גם על שוטרי בני ישראל, ומכים אותם להמריצם לתבוע מאחיהם את מכסת התפוקה הנדרשת. כאשר השוטרים העבריים מתלוננים על כך לפני פרעה, מפנה הוא אצבע מאשימה כלפי משה ואהרן. הם האשמים במצב, הוא אומר, בהטילם רפיון בעבודת בני ישראל. בזעמם, מטיחים אחדים מבני ישראל במשה ואהרן כי הם שהביאו להחמרת תנאי שעבודם.

משה פונה אל ה' ומתאונן "למה הרעות לעם הזה, למה זה שלחתיני?!..."

ה' מבטיח למשה כי מעתה יראה את מופתיו במצרים. פרעה עומד ללקות בעוצמה כה רבה, עד שבעצמו יתחנן ואף יאיץ בבני ישראל לצאת ממצרים!

משה נפרד מחותנו (בהסבירו כי יוצא הוא לבקר את אחיו במצרים) ולוקח עמו את אשתו וילדיו. ושוב נגלה אליו ה' ומוסר בידיו את המסר שעליו להשמיע בשם ה' באזני פרעה: הוצא את בני בכורי (בני ישראל) לחירות, שאם לא כן אהרוג אני את בנך בכורך (מכת 'בכורות').

בדרכם למצרים, בהיותם במלון, נגלה לפתע על משה מלאך ה' המבקש להורגו באשר לא מל עדיין את בנו הצעיר אליעזר. ציפורה ממהרת ומקיימת את המצוה ומצילה בכך את חיי בעלה.

ה' מיידע את אהרן אודות שליחות משה ואודות חלקו שלו בגאולת ישראל. במצות ה' יוצא אהרן לקבל את פני אחיו במדבר, ופגישתם המרגשת מתקיימת בהר סיני, עליו עתידה להינתן התורה.

לאחר שמשה מיידע את אהרן בנוגע לכל פרטי השליחות מגיעים הם למצרים ואוספים את כל זקני העדה. אהרן משמיע באוזניהם את דברי ה' ומשה מראה לעיניהם את האותות שנתן ה' בידיו.

הדברים נכנסים בלבם של בני ישראל, וכל העם משתחוה לה' בהודיה על הגאולה הקרבה ובאה.

הרעת המצב והחרפת השעבוד

משה ואהרן מתייצבים בשליחות ה' לפני פרעה ומצווים

מארז ניגוני חב"ד

מ"ח ניגונים של התבוננות וכיסופים!!

4 דיסקים ב-120 ש"ח בלבד (כולל משלוח)

להזמנות: 052-56-75-770

גלגוליו של חמור

נקודות בעיבוד קל מתוך שיחה של הרבי מליובאוויטש

החמור שעליו יתגלה המשיח הוא החמור שעליו הרכיב משה את משפחתו והוא החמור שחבש אברהם אבינו. הביטויים השונים ביחס לשימוש בחמור מבטאים שלבים שונים בגילוי האלוקות בעולם.

"ירכיבם על החמור" (שמות ד, כ)

כאשר יצא משה רבנו, בשליחות ה', ממדין למצרים, נאמר: "ויקח משה את אשתו ואת בניו וירכיבם על החמור". מפרש רש"י, בשם חז"ל: "הוא החמור שחבש אברהם לעקידת יצחק, והוא שעתיד מלך המשיח להיגלות עליו, שנאמר: עני ורוכב על חמור".

אנו מבחינים בביטוי שונה לגבי שימוש של החמור אצל כל אחד משלושת האישים: אצל אברהם נאמר: "החמור שחבש אברהם"; אצל משה נאמר: "וירכיבם על החמור"; ואילו על המשיח נאמר, שהוא עתיד "להיגלות עליו". הבדלים אלה משקפים את תפקידם המיוחד של אברהם, משה והמשיח.

פורצי דרך

שלושת האישים הללו הם פורצי דרך מבחינת השלטת מלכות ה' בעולם: אברהם אבינו היה הראשון שהפיץ את שם ה' בעולם. משה רבנו גאל את בני ישראל ממצרים והביאם לקבלת התורה על הר סיני. המלך המשיח עתיד להשלים את המלאכה ולתקן את העולם כולו במלכות ה'. ההבדלים הללו מוצאים את ביטויים בחמור. החמור מסמל את החומריות של העולם הגשמי, שאותה יש לכבוש ולזכך עד שתהיה כלי ראוי לגילוי האמת האלוקית בקביעות. השימוש ב'חמור' מבטא אפוא את פעולתו המיוחדת של כל אחד ואחד משלושת האישים הללו בזיכוכ ה'חומר' והחומריות של העולם.

מהלך בשלבים

תפקידו של אברהם אבינו התבטא במלחמה נגד

האלילות ובשבירת החומריות של העולם, שהתנגדה לאמת האלוקית. לכן נאמר בו "החמור שחבש אברהם" – שכן היה עליו לחבוש אותו, להכניעו ולשבור את התנגדותו.

בימי משה רבנו התקדם המהלך שלב נוסף. הוא הוליד את עם ישראל למתן התורה, שאז כבר נעשה העולם הגשמי כלי להשראת הקדושה. משה סלל את הדרך לקידושה של הגשמיות, שהיא עצמה תוכל להתקדש ולהיעשות כלי לאור האמת האלוקית. לכן נאמר בו "וירכיבם על החמור" – שכן אצלו ה'חומר' כבר נושא עליו את הקדושה.

שלימות העבודה

השלימות של העבודה הזאת תבוא על ידי המלך המשיח, שירומם את החומריות עד שלא זו בלבד שלא תתנגד לאור הקדושה, אלא היא עצמה תקרין את האמת האלוקית. ה'חומר' עצמו יגלה אז את הקב"ה. לכן השימוש של המשיח בחמור הוא – "להיגלות עליו", כלומר, ה'חומר' עצמו מגלה את האלוקות.

זה ייחודו של המלך המשיח, שהוא מביא את חומריות העולם עצמה לידי כך שתגלה את אור הקדושה. לא יהיה עוד צורך בשבירת החומריות ובמלחמה עמה, אלא החומר עצמו יאיר ויגלה שהאמת של כל המציאות היא הקדושה. אז יתקיים הייעוד: "ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים".

(מעובד מתוך הספר "שלחן שבת",

על פי 'לקוטי שיחות' כרך ל"א)

בקרו אותנו באתר החדש

www.tanyaor.com

וגם ביו-טיוב ובפייסבוק:
בלוגים מצולמים וניגונים (באיכות HD)

עודה ראשונה לנפש

סדר התנ"ך

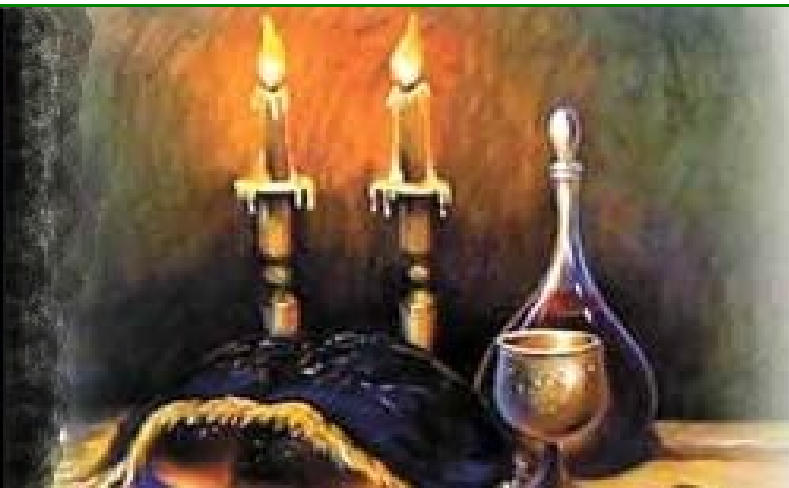
שבת שלום!!!

ליקוט, רעיונות, כתיבה ועימוד: חי דמארי
כתיבה, עריכה, והגהה: הרב יאיר כלב
להערות, הארות, הצעות או תיקונים, אנא כתבו לנו
tanyaor4u@gmail.com

הרבי מליובאוויטש הנהיג ועודד שכל אשה ובת (מגיל רך ביותר ולפחות מגיל 3) תדלקנה נרות שבת וחג.

צאת השבת	הדלקת נרות	עיר (שעון חורף)
17:20	16:04	י-ם
17:21	16:17	ת"א
17:18	16:07	חיפה
17:23	16:22	ב"ש

נהנתם? העבירו הלאה, לזכות עוד ועוד יהודים בהרחבת המודעות למקורותינו.

נא לשמור על קדושת הגיליון